

Hôm 29 tháng 9, Hội đồng Tá vä Phòng vä Thäng mäi thuäc Phòng Thäng mäi và Công nghiệp Việt Nam đã tổ chức một cuộc họp báo tại Hà Nội.

AFp photo/Philippe Lopez / Thäng đä c bang California Arnold Schwarzenegger täi nhà máy cä khí Zhenhua (ZPMC) ở Thäng Häi hôm 13 Tháng 9 năm 2010

Trong cuộc họp báo, Hội đồng cũng báo cáo các doanh nghiệp xuất khẩu và nhiều khó khăn gặp khi Hoa Kỳ quyät định tăng cường thuế nhập khẩu và chính sách bán phá giá và chống trợ giá.

Một tuần sau, Tổng cục Thương mại Thế giới WTO cũng kết luận sau khi kiểm tra thêm 10 vụ Chính sách Thương mại Hoa Kỳ, rằng Mỹ đang có xu hướng bảo hộ mäu däch.

Đáng chú ý hơn cả trong chuỗi bài báo này là Việt Nam có thể sẽ gặp khó khăn trong ngành mäu däch gia Hoa Kỳ và Trung Quốc. Điều này kinh tế tìm hiểu và nguy cơ đó trong phần trao đổi cùng nhà tổ chức kinh tế Nguyễn Xuân Nghĩa sẽ do Việt Long tiếp tục phân tích sau đây.

Bäo hä mäu däch

Việt Long: Theo tuần trước, các doanh nghiệp xuất khẩu của Việt Nam đang gặp khó khăn đang xuất phát từ phía Hoa Kỳ vì ngành vận tải biển đang bán phá giá và chống

trở giá xuất khẩu. Cũng vào hôm thứ tư đó, Hội viên Mĩ biểu quyết đưa luật nhập vào chế độ ngoại hối của Trung Quốc để đòi hỏi biểu pháp trình phát.

Bây giờ, Tổng cục Thống kê mới Thứ trưởng WTO vừa tuyên bố là từ hai năm nay, Hoa Kỳ đang có xu hướng bỏ hạm mậu dịch mnh hân và đi u này gây bất lợi cho kinh tế thế giới. Vì vậy, chúng trình chuyên đề tu n này để ông phân tích giúp h s r c r i v m u d ch và nh ng m i nguy cho Việt Nam. Trước hết nh ông trình bày v ph n ng b o h m u d ch đang lên t i Hoa Kỳ.

Nguyễn Xuân Nghĩa: Tôi xin được nói v b i c nh tr c. Số n l ng kinh tế hàng năm của M là h n 14.000 t đô la, trong đó, tiêu th chi m h n 70%, là h n 10.000 t, b ng t ng s tiêu th của chín th tr ng l n nh t sau Hoa Kỳ. Dân M dùng 94% l i t c của h cho v i c tiêu th nên th tr ng M là ngu n s ng cho nhi u n n kinh tế trên th gi i. Bây giờ, kinh tế M ch a ph c h i, dân M t i t gi m chi tiêu nên s nh p kh u của M cũng s gi m, đ y là m t l .

“Tôi 53% dân M tin rằng các hi p đ nh t do m u d ch đã gây thi t h i cho h , m t t l gia tăng đ n g n 20 đ m so v i 20 năm tr c. Đáng chú ý nh t là s thay đ i l p tr ng của các thành ph n có h c và đang hành nh t do, x a kia v n nh i t thành ng h t do ngo i th ng, nay cũng ch ng / Ô. Nguyễn Xuân Nghĩa

Vào hoàn c nh khó khăn đó, ph n ng b o h m u d ch nh m b o v quy n l i của công nhân, công đoàn và doanh nghi p M đã gia tăng, và t đ ng Dân Ch còn lan sang đ ng C ng Hoà, x a nay v n ch tr ng phát huy t do m u d ch.

Ta nh là khi Hội viên Mĩ biểu quyết đưa luật ngoại hối tu n tr c, có 99 Dân biểu C ng Hòa b phi u theo 249 Dân biểu Dân Ch . S dĩ nh v y vì ng i M nói chung bây giờ hoài nghi l i ích của t do ngo i th ng.

Đa số t i 53% dân M tin rằng các hi p đ nh t do m u d ch đã gây thi t h i cho h , m t t l gia tăng đ n g n 20 đ m so v i 20 năm tr c. Đáng chú ý nh t là s thay đ i l p tr ng của các thành ph n có h c và đang hành nh t do, x a kia v n nh i t thành ng h t do ngo i th ng, nay cũng ch ng.

Thị trường Quốc tế Mỹ trong tay Đảng Dân Chủ càng đẩy mạnh xu hướng bảo hộ, và đình hoãn phê chuẩn các hiệp định thương mại song phương Mỹ đã ký kết với nhiều quốc gia. Không cho chủ quyền kinh tế năm ngoái trở lại giá hơn 800 tỷ còn gài nhiều điều khoản nâng đỡ việc dùng hàng nội hóa.

Từ Tháng Ba vừa qua, Tổng thống Obama lại ban hành quốc sách xuất khẩu để nhân đôi số xuất khẩu trong năm năm tiếp theo thêm hai triệu việc làm mới. Vì vậy, Hoa Kỳ quốc là đang lui về phòng thủ bảo hộ mậu dịch, cũng nguy hiểm như vào năm 1937, giữa và thế kỷ hai mươi thế kỷ, khi nền kinh tế còn kéo dài và lan rộng ra toàn cầu. Và vì xuất siêu quá lớn với Hoa Kỳ do chính sách bảo hộ của mình, Trung Quốc đang đẩy lùi các biện pháp chi tiêu... Đó là vấn đề bất khả.

Việt Long: Trong bối cảnh đó, mâu thuẫn với mậu dịch giữa Hoa Kỳ và Trung Quốc sẽ tiếp tục bùng nổ như ông có cảnh báo trong chương trình phát thanh vào cuối Tháng Tám. Nhưng vì sao Việt Nam cũng bị hòa lây?

Nguyễn Xuân Nghĩa: Việt Nam và Trung Quốc là hai nước có mối liên hệ với Hoa Kỳ thâu thu cho gia nhập Tổ chức Thương mại Thế giới WTO với điều kiện miễn là chúng ta có nền kinh tế thị trường, hoặc vẫn có nền kinh tế "phi thị trường".

Khi giao dịch với nền kinh tế phi thị trường, doanh nghiệp và công đoàn của Mỹ mà bất thiết hỏi là có thể kiếm được lợi nhuận từ giá xuất khẩu hoặc bán phá giá và các quan hệ trách của bộ Thương mại Mỹ phải nộp hồ sơ qua Tổ chức WTO phán xét trong khuôn khổ luật lệ chống phá giá của WTO. Nhiều vụ kiện tụng như vậy đã xảy ra và phía Mỹ thường thắng.

Đi trình bày Tài chính Trung Quốc Xie Xuren trong buổi họp báo hàng năm của Ngân hàng Phát triển châu Á (ADB) tại Bali ngày 3 tháng 5 năm 2009. AFP photo

Việt Long: Ông vừa nói đến một khái niệm "kinh tế phi thị trường". Ông vui lòng giải thích rõ hơn, đó là gì, và vì sao có thể gây khó khăn cho doanh nghiệp Việt Nam?

Nguyễn Xuân Nghĩa: Trên nguyên tắc, tất cả các thành viên của Tổ chức WTO đều chấp nhận cho nhau quy chế xua kia ta gọi là "tự do lưu chuyển", bây giờ gọi là "mở cửa bình thường", là đều có kinh tế tự do theo quy luật thị trường.

Nhưng ta nhớ là Đạo luật Thương mại Hoa Kỳ có sự đặc biệt cho các nền kinh tế công sở theo chế độ tập trung quản lý vì vậy họ mới có quy chế "tự do lưu chuyển" chấp nhận hàng năm và phải xin tái tục. Sau này, khi chế độ công sở phá sản và các nước công sở theo nhau cải cách theo kinh tế thị trường thì nhu cầu gia nhập còn là vùng tranh tài tranh sáng, là chưa có kinh tế thị trường đích thực.

Thế nữa, khi xin gia nhập WTO, mọi quốc gia đều phải thỏa mãn đòi hỏi của từng thành viên đã có mặt trong tổ chức. Trung Quốc và Việt Nam đã thương thảo với phía Hoa Kỳ và vì tình hình kinh tế đang cải cách xin đặc biệt một khoảng thời gian. Trung Quốc được Mỹ đồng ý cho gia nhập WTO vào năm 2001 với cam kết sẽ có kinh tế thị trường trong 15 năm.

Việt Nam được gia nhập năm 2007 với cam kết sẽ có kinh tế thị trường trong 12 năm. Tức là trong khi chế độ thì vẫn có kinh tế gọi là phi thị trường! Xin nói thêm là Liên hiệp Âu Châu cũng áp dụng quy tắc đó với các nền kinh tế đang chuyển qua chế độ tự do.

Một trái của sự việc là trong hơn một thập kỷ đặc biệt, các doanh nghiệp và các công đoàn Mỹ có quyền kiện nộp nền kinh tế phi thị trường đó có biện pháp trợ giá xuất khẩu, hoặc bán phá giá. Họ cho rằng thu thuế 25% ngành nghề liên hệ là có thể lập hồ sơ để Tổ chức WTO xử lý.

Mà quốc gia bị kiện sẽ có trách nhiệm chứng minh là mình không bán phá giá hoặc không trợ giá. Bên nguyên đến đâu kiện thì có quyền đòi bồi thường mới cho áp dụng mức thuế biên thuế nhập khẩu cao bằng mức trợ giá để bù thiệt hại. Trong không khí báo hại mở cửa hiện nay thì

Môi trường kinh tế mới này sẽ gia tăng và doanh nghiệp Việt Nam đang đứng trước cơ hội báo và rủi ro đó.

Việt Nam cần thận trọng

Việt Long: Xin hỏi thêm về mặt chuyển nhượng rủi ro có thể là bất ngờ này, vì sau khi gia nhập Tổ chức WTO, Việt Nam đã từng nhượng bộ mình bất đầu bả ra bên ngoài cùng đa số các quốc gia khác. Vì sao bây giờ lại có chuyển nhượng kinh tế phi thị trường và vì quy chế phi thị trường đó mà dè bả kinh?

Nguyễn Xuân Nghĩa: Chúng ta đang sống vào một con dao hai lưỡi mà chính quyền trước đây cũng từng nghĩ là mình khôn và ngày nay làm cho người dân bất đầu tay.

Hoa Kỳ định nghĩa nên "kinh tế phi thị trường" - non market economy - là khi chính quyền áp dụng các quy định kinh tế tiếp nhận những quy luật cung cầu tự do trong nền kinh tế quốc dân. Có thể là khi chính phủ xé bỏ đi ra những chế tiêu và định mức về sản lượng, về giá cả, về phí tổn sản xuất, về nguyên nhiên vật liệu, những bộ ngành, ngoại thị trường và phân bổ những ngành tiêu thụ, không đầu tư đại.

Khi can thiệp vào kinh tế như vậy thì chính phủ có thể thao túng giá xuất khẩu hoặc bán phá giá và gây thiệt hại cho doanh nghiệp Mỹ. Đó là về phía Mỹ, về luật lệ công bố rõ ràng.

Ủy viên tham vấn tiền tệ & kinh tế EU Olli Rehn (T) và Ủy viên thương mại & dịch vụ EU Michel Barnier (P) thảo luận trong phiên họp quốc hội Strasbourg hôm 6/7/2010. AFP PHOTO

Việt Long: Đó là về phía Hoa Kỳ. Về phía Việt Nam hay Trung Quốc thì sao?

Nguyễn Xuân Nghĩa: Phía chính quyền Việt Nam cần tiếp tục kiên trì khi đưa ra bài hài kịch "kinh tế thị trường theo định hướng xã hội chủ nghĩa". Thực tế thì vốn cần thiếp vào thị trường lao động, tiếp tục mở rộng, như vốn duy trì chế độ "nhà nước thống nhất quản lý" về dài dài. Đã thế, Việt Nam còn tăng cường doanh nghiệp nhà nước làm khu vực chế độ của kinh tế quốc dân với qua các công ty và tập đoàn kinh doanh chi nhánh.

Và đảng viên cán bộ vốn nắm phần chốt chốt trong hệ thống thu mua đồ xuất khẩu. Như ngồn phép theo kiểu chủ nghĩa cũng ăn như vậy chế độ vai trò của đảng và nhà nước trong kinh tế, như thế thì kéo dài tình trạng phi thị trường của kinh tế và để họ làm cho người ta kinh!

Trung Quốc cũng không khác, thí dụ như với chế độ kiểm soát ngoại hối và đồng lập nên tiền tệ để thu ngoại tệ cho nhà nước tung hoành và gây khó với Mỹ mà ta đã trình bày tháng trước.

Như đi trước Việt Nam, Trung Quốc biết là mình họ nên ngay từ năm 2004 đã chấp nhận đảng các nước khác công nhận là mình đã có kinh tế thị trường - và nay có 80 nước công nhận như vậy. Như họ phải đợi đến khi năm 2016 là 15 năm sau khi gia nhập WTO.

Còn Việt Nam thì khoe là có 22 quốc gia công nhận mình đã có nền kinh tế thị trường, như ngồn vô hiệu, và vốn tiếp tục hối cho người và kiểm soát nghiêm ngặt về giá hay phá giá.

Tôi xin được nói thêm hai điều đáng suy nghĩ. Liên bang Nga đang xin gia nhập Tổ chức WTO mà đã được Hoa Kỳ công nhận là đã có nền kinh tế thị trường. Thế hai, chính Liên hiệp Âu Châu đã đi bước đầu trong những vụ khiêu khích kể từ năm 2006.

Hoa Kỳ chỉ dùng ngón võ chèo ng tr giá và bán phá giá từ năm 2008 tr đi. Bây giờ, có hai khía cạnh kinh tế Âu và Mỹ đưa ra các gia tăng xuất khẩu và hạn chế nhập khẩu thì chuyển kiến thức như vậy sẽ chỉ tăng chứ không giảm.

“Sau khi bị áp dụng chế độ mà họ gọi là “phản thiếp bị thu” là bị thu bị tức vì bán phá giá, Trung Quốc tìm cách tuồn hàng qua Việt Nam với phần đóng góp phần trả lại thị trường của Việt Nam, chứ yêu cầu chế độ vượt trội quan trọng vào thị trường ng Âu-Mỹ. / Ô. Nguyễn Xuân Nghĩa

Ta không nên đưa ra quy tắc cho Mỹ là có ác ý và ngang ngạnh mà nên hỏi vì sao Âu Châu cũng chú ý đưa vào áo quần giày dép hay xe đạp bán cho họ theo kiểu cạnh tranh bất chính? Đáng chú ý hơn nữa là khi Âu Châu nghi Việt Nam bán cho họ sản phẩm của Trung Quốc với thị trường hiêu là “chỉ tiêu của Việt Nam”.

Việt Long: Hạn nhiên là chính vì thế mà trong khi họ thị o v a qua Hà Nội, các doanh nghiệp Việt Nam cũng đưa ra các luật gia tăng và cạnh tranh báo là nên thận trọng với các nghiệp vụ đưa ra thị trường Trung Quốc mà chế độ xuất khẩu các mặt hàng thiết yếu chỉ tiêu của Trung Quốc với thị trường hiêu “made in Việt Nam”.

Nguyễn Xuân Nghĩa: Sau khi bị áp dụng chế độ mà họ gọi là “phản thiếp bị thu” là bị thu bị tức vì bán phá giá, Trung Quốc tìm cách tuồn hàng qua Việt Nam với phần đóng góp phần trả lại thị trường của Việt Nam, chứ yêu cầu chế độ vượt trội quan trọng vào thị trường ng Âu-Mỹ.

Chẳng hạn như Âu Châu thấy Việt Nam đưa ra gia tăng xuất khẩu xe đạp và xin chẳng chỉ xuất khẩu còn nhiều hơn sản phẩm của mình.

Ngay cả ta phải kể luật là chính đưa ra viên cán bộ đã toa r p trong chuyển làm chẳng gian đưa buôn chui bán lậu ra ngoài hàng hóa bị chặn của Trung Quốc. Trong vụ này, Việt Nam đã hai lần chặn đi và doanh nghiệp Việt Nam sẽ bị kể giá hai lần đưa.

Thậm chí, khi giao dịch với Hoa Kỳ, Việt Nam bán nhiều hơn mua được 10 tỷ đô la, lợi nhuận siêu cũng 10 tỷ với Trung Quốc. Tức là lợi bao nhiêu với Mỹ thì lợi nộp cho Trung Quốc nhiều. Chẳng vì Việt Nam nhập khẩu nguyên vật liệu Trung Quốc và làm gia công và biến kinh tế Việt Nam

Việt Nam gia nhập chi nhánh mậu dịch Mỹ-Hoa

Tác Giả: Việt Long & Nguyễn Xuân Nghĩa, RFA
Thứ Tư, 06 Tháng 10 Năm 2010 13:00

thành chi nhánh của Trung Quốc. Bởi thu nhập kinh tế là như vậy.

Thứ hai, khi Trung Quốc bắt Hoa Kỳ gây áp lực vì cạnh tranh bất chính thì Việt Nam lại muốn xóa sổ các ép cho Trung Quốc theo kiểu buôn lậu hàng Trung Quốc. Như vậy, Mỹ và Âu Châu càng ngày càng nâng đỡ Việt Nam và rà soát kỹ hơn việc xuất khẩu của Việt Nam.

Tôi nghĩ rằng người dân phải được biết về mối nguy đó và chính quyền phải có cách thức và cơ hoàn tất các hiệp định thương mại tự do song phương với Âu Châu và Hoa Kỳ thì mới tránh được tai họa.